

analiză a țesutului urban din zona străzii bucureștene Lipsani făcută de Valeriu-Eugen Drăgan.

În încheiere se află rubricile obișnuite de recenzii și note bibliografice, ce cuprind șapte recenzii ale unor lucrări legate de istoria unor centre urbane importante din România. Publicația se încheie cu *Cronica*, referitoare la viața științifică. Astfel, Vasile Ciobanu prezintă activitatea Sesiunii internaționale de la Târgoviște, cu tema: *Orașul ca reședință domnească în secolele XIII - XVI*, desfășurată în perioada 29 mai - 2 iunie 1996, în timp ce Oliver Velescu prezintă a III-a Conferință Internațională de Istorie Urbană: *Orașe din Estul și Vestul Europei*, desfășurată la Budapesta între 29 și 31 august 1996.

Pentru a facilita cercetarea bibliografică revista cuprinde o listă de abrevieri generale. De asemenea majoritatea studiilor conțin la sfârșit rezumate în principalele limbi străine, excepție făcând tocmai cele câteva studii scrise în germană sau franceză care nu au deloc rezumat. Sunt cuprinse și numeroase tabele, planșe, hărți sau fotografii, a căror prezență este benefică, însă reproducerea lor în multe cazuri trebuie îmbunătățită.

În concluzie, putem spune că nici acest număr al revistei "Historia Urbană" nu dezamăgește, nici prin conținutul său variat și de riguroasă ținută științifică, precum nici prin aspectul său general. Să sperăm că în scurt timp se va recupera rămânerea în urmă și specialiștii din întreaga țară ce susțin existența acestei publicații de specialitate, vor continua demersul lor privind dezvoltarea studiului istoriei urbane din acest spațiu.

LAURENȚIU RĂDVAN

MIHAI-ȘTEFAN CEAUȘU, *Bucovina habsburgică de la anexare la Congresul de la Viena. Iosefinism și postiosefinism (1774 - 1815)*, Iași, Fundația Academică A.D. Xenopol, 1998

Paginile asupra istoriei Bucovinei au lipsit cititorului român până acum zece ani din motive prea cunoscute. În ultimul timp însă, au apărut mai multe studii referitoare la subiect, bazate pe o cercetare serioasă. Între acestea, remarcăm și lucrarea cercetătorului Mihai-Ștefan Ceașu, în fapt versiunea revăzută a tezei de doctorat, susținută de domnia sa la Universitatea ieșeană.

În cele patru capitole ale volumului publicat, Mihai-Ștefan Ceașu are în vedere, după cum se poate constata și din titlu, anii cuprinși între anexarea provinciei la 1774 și Congresul de la Viena din 1815. Este un interstițiu dens, în care au fost puse bazele organizării temeinice a Bucovinei în cuprinsul monarhiei habsburgice, purtând pecetea iosefinismului.

Bazat pe o documentare consistentă în arhivele românești și austriece, ca și pe o bibliografie amplă, studiul lui Mihai-Ștefan Ceașu este deschis de un inspirat capitol ce tratează *luminile și absolutismul luminat în monarhia de Habsburg și Europa*. După ce trece în revistă caracteristicile generale ale *luminismului* și *Aufklärung*-ului, autorul stăruie asupra conceptului de iosefinism, pe care-l percepe a fi drept teoria și practica politică a absolutismului luminat din Imperiul habsburgic. El crede că obârșia istorică a iosefinismului stă în

efortul autorității imperiale de a "crea un compromis asupra modalităților de reprezentare a lumii", plasând-o la debutul celei de-a doua părți a secolului XVIII. În esență, se dorea reformarea societății "de sus, prin atotputernicia monarhului luminat și a statului".

Corpul lucrării urmărește, în cuprinsul a trei secțiuni, politica austriacă în Bucovina până la Iosif II (1774 - 1780), domnia lui Iosif II (1780 - 1790) și postiosefinismul, limita superioară a discuției fiind plasată în anul Congresului de la Viena (1815).

După ce prezintă direcțiile politicii orientale a Habsburgilor între 1700 - 1815, în debutul capitolului secund, autorul are în vedere momentul anexării Bucovinei și începuturile administrației austriece în provincie, inclusiv primele planuri și măsuri de reformare a societății. Mihai-Ștefan Ceașu își pregătește astfel terenul pentru cea mai amplă și mai consistentă parte a lucrării: *Bucovina în timpul domniei lui Iosif al II-lea*.

Simpla trecere în revistă a problemelor abordate relevă complexitatea demersului științific la care ne referim. Așadar, Mihai-Ștefan Ceașu are în vedere politica de reforme în domeniul constituțional-administrativ și juridic, raporturile cu biserica ortodoxă, școala și educația, mutațiile produse în structura nobilității, politica demografică, economică și socială. O problemă extrem de largă, o lectură care schimbă multe clișee legate de istoria Bucovinei. Ne vom referi doar la exemplul școlii care a beneficiat de reforma lui Johann Ignatz Felbiger, aplicată la nivelul întregului imperiu. Potrivit acesteia, învățământul devenea obligatoriu, înființându-se trei tipuri de școli: triviale sau elementare, principale și normale. Legea era în acord cu percepțiile luministe: "Educația tinerimii de ambele sexe este temelia cea mai de seamă a fericirii naționale". La inițiativa primului guvernator militar al Bucovinei, contele Speny, s-a redactat chiar un prim proiect de organizare a învățământului în provincie, care nu a primit însă girul Vienei. Pentru început s-au înființat însă două școli normale la Suceava și Cernăuți.

Ultimul segment al volumului se referă la perioada 1790 - 1815. Mihai-Ștefan Ceașu se ocupă, în acest cadru, de discursul și acțiunile contrarevoluționare și antinapoleoniene, de politica administrativă și juridică, de cea bisericească, de școală, educație și cultură, ca și de evoluția demografică și economică a Bucovinei.

Analizând impactul și ritmul reformelor în Bucovina, autorul este de părere că acestea au fost mai susținute în timpul administrației militare față de cea civilă instalată în 1787. De asemenea, Mihai-Ștefan Ceașu subliniază că de politica iosefinistă se leagă "întreg procesul genezei și al cristalizării mișcării naționale românești din Bucovina. Fenomen complex și de durată, născut ca o reacție față de acțiunile iosefiniste ce tindeau să cotopească Bucovina... mișcarea națională românească din Bucovina s-a axat, în principal, pe problema păstrării și apoi a recuperării individualității politice pierdute a Bucovinei, în cadrul monarhiei cu toate consecințele ce decurg din aceasta".

Un binevenit rezumat în limba germană și un indice de nume și locuri încheie un studiu serios și amplu documentat, o contribuție importantă pe care Mihai-Ștefan Ceașu o aduce la cunoașterea istoriei Bucovinei.

VIOLETA ONIȘORU